

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS)

for

Kleiner Münsterländer

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 31.12.2017

Norsk Kennel Klub

HUNDEEIERNES ORGANISASJON

NORSK MÜNSTERLÄNDERKLUBB

Innholdsfortegnelse

<u>Innledning</u>	3
<u>Generelt</u>	3
<u>Rasens historie; bakgrunn og utvikling</u>	3
<u>Overordnet mål for rasen</u>	3
<u>Rasens populasjon</u>	3
<u>Populasjonsstørrelse</u>	3
<u>Innavlsgrad</u>	3
<u>Bruk av avlsdyr</u>	4
<u>Innhenting av avlsmateriale fra andre land</u>	4
<u>Prioritering og strategi for å nå målene</u>	4
<u>Helse</u>	5
<u>Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen</u>	5
<u>Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter</u>	5
<u>Forekomst av reproduksjonsproblemer</u>	5
<u>Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål</u>	5
<u>Prioritering og strategi for å nå målene</u>	6
<u>Mentalitet og bruksegenskaper</u>	6
<u>Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden</u>	7
<u>Prioritering og strategi for å nå målene</u>	7
<u>Atferd</u>	7
<u>Atferdsproblemer</u>	7
<u>Prioritering og strategi for å nå målene</u>	7
<u>Eksteriør</u>	8
<u>Eksteriørbedømmelser</u>	8
<u>Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål</u>	8
<u>Prioritering og strategi for å nå målene</u>	8
<u>Oppsummering</u>	8
<u>Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål</u>	8
<u>Plan for videre arbeid i klubben</u>	9

Innledning

Selv om rasen er fra Tyskland, er dens historie noe utydelig. Allerede på 1400 – tallet ble noen av spanielmodellene beskrevet som «stående» i de sydlige delene av Europa. En finner gamle malerier fra kontinentet, med hunder som minner veldig mye om dagens Kleiner Münsterländer. En antar dermed at anene til rasen er minst 500 år gamle.

Arbeidet med å utvikle rasen har bakgrunn i en endring i den tyske jaktloven, og at antallet jegere og jaktentusiasmen tok av i Tyskland fra rundt 1850. Det finnes rapporter om at langhåra vaktelhunder (German Spaniels) var godt kjente på 1870-tallet i Münsterland – regionen, Tyskland. Disse hundene hadde både enormt god luktesans, meget allsidig bruk under jakt, og evne til å apportere.

I 1906 kom Löns med en privat spørreundersøkelse i bladet «Unser Wachtelhund». Hermann Löns var ute etter noe annet, men han og broren oppdaget uventet stående vaktelhunder på gårdene i Munsterland- området. De fant to ulike linjer, en som var finere i beinstammen, livlige og intelligente samt halsende etter byttet. En annen linje, den Heitmannske stammen, var kjent for å ha lavere fart, grovere beinstamme og evne til å bruke nesens utmerket. Ut fra disse hundene arbeidet kjente hundefolk som Baron of Bevervörde-Lohburg og Mr.Heitmann med å ta fram gode jakthunder for avl i andre områder også. Heitmann klarte først å få gode resultat. De kommende årene ble de første kjente linjene av KLM, Dorsten–typen (egenskaper: drivende, svakere stand, høyden ble høyere), utviklet i Westphalia.

Interessen for rasen resulterte i at Den tyske munsterlanderklubben ble dannet 17.3 1912, og deres mål var følgende: : *'The Club pursues the purpose to promote the purity and the true breeding of the long coated small pointing dog that has been bred in the Munsterland for many decades.'* En avlet på bruk til all jakt, med egenskapene blant annet som stående fuglehunder basert på den gode viltfinneregenskapen, standinnstinkt, evnen til å apportere, spore og halse under jakt. Denne allsidigheten gjorde at mange fikk nok vilt på 1900 – tallet, og er i kombinasjon med rasens familievennlige sider basen for all avl.

Likevel: Det første offentlige, målrettede avlsarbeidet med felles rasestandard for KLM startet først i 1921, da oppdretterne ble enige om å følge avlsplanen laget av Mr. Friedrich Jungklaus. Den sanne opprinnelsen til hundene de avlet på da er ikke eksakt dokumentert, men dette er starten til KLM–rasen. (kilde FCI) Den dag i dag ser en at rasen har to ulike hovedlinjer, med en elegant felthundtype og en tyngre skogsfuglhund, selv om skillet blir mindre tydelig. At det har vært skille i disse to linjene skyldes også splittelse i det tyske forbundet.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Den ble først importert i Norge tidlig på 1960–tallet. Rasen er ikke preget av sterk linje-avl som for eksempel pointerne, så derfor tas ikke enkelt individer frem. En har hatt en god bruk av ulike avlsdyr. KLMs allsidighet gjør at lands ulike måter både å utføre praktisk jakt på, og

å teste/dokumentere ulike egenskaper preger hvordan dokumentasjonen for hundens egenskaper legges frem.

I Norge ser en på de jaktlege egenskaper på fuglehundprøver under reglene for gruppe 7, stående fuglehunder, samt på apportprøver, mens utstillinger følger NKKs reglement med FCI sine regler i bunn. Dermed har utviklingen blitt basert på dette. Det er også blitt mer og mer vanlig å få hundene testet i ulike sammenhenger i utlandet.

Overordnet mål for rasen

Avlen baserer seg på å forbedre rasens gode eksteriør, brede jaktlege egenskaper og sunnhet og helse, samt å ha en hund med stabilt og godt gemytt. Videre jobbes det aktivt mot et godt samarbeid med utlandet, for å bredde avlsbasen og dermed å unngå innavl.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Pr. definisjon er Kleiner Münsterländer en meget liten rase. De siste årene er det registrert ca 50 nye individer pr år, og den totale populasjonen er ca 630 individer (reg. hos NKK siste 10 år). Utviklingen viser at dette er stabilt. Det er en overhengende fare for at vår rase kan få redusert den genetiske variasjonen og få problemer pga innavl.

Innavlsgrad

Det er pr dags dato ingen enkel måte å regne ut den faktiske innavlsgraden i populasjonen, og vi må derfor få et mål på innavlsgraden på en annen måte. Det viktigste er å sette fokus på innavl og ha et mål som sier noe om utviklingen. Vi foreslår at dette gjøres ved å ta gjennomsnittet av innavlsgraden for alle kull fødte per år. Dette bør gjøres litt bakover i tid, minimum 5 år–gjærne lenger.

Gjennom avlsarbeidet ønsker vi å forbedre en eller flere egenskaper, og søker å oppnå dette ved å velge ut de genetisk beste dyrene og la disse få flere avkom enn de andre. Forutsetningen er at det i populasjonen finnes dyr som er bedre enn de andre. Hvis alle dyrene var genetisk like ville det vært umulig å oppnå forbedring.

Fokus på innavl er da veldig viktig, da en høg grad av innavl medfører en rekke negative effekter. Innavl innebærer at effekten av gener med negativ effekt fordobles, homozygotin (to like gener) øker og gener blir borte fra rasen. For å få en utvikling av rasen med fokus på fremtidig holdbarhet, er det derfor viktig at matadoravl og innavl unngås i så stor grad som mulig. Gjennom å beholde genetisk variasjon skapes forutsetninger for å beholde rasens gode helse, reproduksjonsevne og funksjon, og en tar vare på forutsetningene for å videreutvikle rasens funksjonalitet.

De negative helseaspektene øker ved økt innavlsgrad. Den nevnte økningen i homozygotien, dvs. at flere genpar inneholder like gener (den genetiske variasjonen reduseres) kan resultere i innavlsdepresjoner i form av forskjellige sykdommer og mangler, valpedødlighet som følge av dobling av letale gener og nedsatt fruktbarhet.

Vi ser uansett alvorlig på situasjonen, og anser faren for innsnevring av avlsbasen som stor. I avlplanen er det lagt frem tiltak.

Innavlsgraden bør derfor holdes lavest mulig.

KLML er en liten rase. Når man skal kombinere to individer, er det svært viktig å gjøre en grundig innavlsberegning på kombinasjonen før paring.

For en kombinasjon, får en ikke ha en høyere innavlsprosent enn 6,25. I teorien vil det si søskenbarnparing.

Men, i praksis kan søskenbarnparing, eller paring mellom to individer som tilsynelatende er lenger fra hverandre, gi innavlsprosenter langt høyere enn denne grensen.

Årsaken er at disse individene selv er et resultat av linjeavl (innavl).

Ved første øyekast kan en sammenligning av to 4-generasjoners stamtavler se helt ok ut, og en enkel innavlsberegning kan gi samme svar. Tar man derimot med 5-6-7-8 generasjoner, kan bildet forandre seg dramatisk! En godkjent parring, for det er jo pr. definisjon det når man bruker to godkjente avlshunder, kan gi innavlsgrader langt over anbefalt grense, og det er ikke formålstjenlig for rasen.

Det hevdes fra genetikere at 10 generasjoner påvirker hunden, så et utgangspunkt på 8 generasjoner vil nok være fornuftig.

Parringens innavlsprosent får ikke overstige 6,25 %

Ikke den store forandringen, men presisering av grensen. I teorien er dette en søskenbarn paring, men da hundene kan være et resultat av linjeavl, vil en søskenbarn paring i praksis kunne gi høy innavlsprosent.

Basert på 12 kull som er født og registrert i 2013, så er det en gjennomsnittlig innavlsgrad på 1,01 %, som vi er fornøyde med. Basert på de samme kullene, finner vi en gjennomsnittlig kullstørrelse på 7,8 valper.

Bruk av avlsdyr

En Hannhund bør ikke ha mer enn maksimalt 3 kull eller ca. 15-20 valper(% av en generasjon) etter seg. Etter 2 kull, blir den satt på vent. Den blir ikke godkjent for evt. videre avl før minst 50 % av avkommene er avkomsgransket for HD. Avlsrådet vil i tillegg gjøre en totalvurdering av avkommenes kvalitet før eventuelt hannhunden godkjennes for videre avl.

Ei tisper skal avkomsgranskes for HD før hun kan ha sitt 3. kull. 50 % av valpene fra de to første kullene må være HD-røntget. Avlsrådet vil i tillegg gjøre en totalvurdering av avkommenes kvalitet før tisper eventuelt godkjennes for videre avl.

Dette er i første rekke et viktig tiltak for å redusere faren for den tidligere omtalte innavlsgradøkningen og reduksjonen av genvariasjon for rasen.

Genetikere anbefaler at en hannhund ikke må være far til mer enn 5 % av avkommene som blir født over en 5-års periode. Pr. dato vil dette si 15 valper. Her vil grensen for matadoravl gå.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

NMLK har knyttet kontakter med utenlandske klubber, og gjennom samarbeid med disse vil vi kunne utvide vår effektive populasjon. Dette samarbeidet øker trolig i omfang, og denne tilførselen av nytt genmateriale blir nok helt nødvendig for å unngå for smal avlsbase på Kleineren i Norge. På den annen side blir det en utfordring å prøve å benytte det beste genmaterialet fra utlandet. Gresset er ikke alltid grønnere på den andre siden, så det er viktig å vite hva man vil oppnå, og samtidig i størst mulig grad prøve å unngå det vi ikke ønsker inn i vårt genmateriale.

Prioritering og strategi for å nå målene

Parringens innavlsprosent får ikke overstige 6,25 %

Et enda tettere samarbeid med avlsrådene i de utenlandske klubbene vil nok kunne være nyttig for å innhente nytt avlsmateriale til Norge. Dette er hva vi må prioritere.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Generellt kan sies at kleineren ser ut til å være en frisk og sunn fuglehund, som ikke har noen store problemer med spesielle lidelser. Når det gjelder helsesituasjonen til Kleiner Münsterländer har vi ikke noen systematiske registreringer å støtte oss til, en av grunnene er at det er så lite forekomst av problem. Unntaket er HD-resultatene som sendes inn til NKK. Materialet fra avkomstgranskningen er lite nok, men vi håper det kan vise en trend.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Kleineren sine største problemer er eplepsi og hypotyreoidisme (lavt stoffskifte). Begge disse sykdommene utelukker de syke individet fra avl. Hudproblemer og ørebetennelse er de sykdommene som dominerer av vanligere art. Nesten samtlige har hatt kun ett tilfelle, dvs akutt, og som er kurert med medisiner.

Det er uansett viktig å være oppmerksom på problemene, og en hund med et arvelig betinget sykdomsproblem brukes ikke i avl. Kun klinisk friske hunder skal avles på, men unntaket er kroniske plager som 100 % sikkert kan dokumenteres og ikke være arvelig. For eksempel kroniske lidelser etter påkjørsel eller andre dokumenterte skader. På NKK sine sider ligger en liste over sykdommer en skal være oppmerksom på, og der en anbefaler at det syke individet ikke blir avlet på. Å gjøre mer ut av dette, som å begynne å utelukke flere slektninger etc. blir å gjøre avlen veldig vanskelig da populasjonen er så liten.

HD:

Fra 1995 – 2005 har 49,3 % av Kleinerene blitt HD-røntget i følge NKK's database.

Andelen HD-røtgedede hunder kunne gjerne vært større. Sammenlignet med andre raser har vi lite HD, men det bør ikke bli noen hvilepute.

Det er absolutt ønskelig med 100 % rtg, for å få en realistisk oversikt hos alle, og i de ulike linjene. I 2013 ble 45 hunder røtget for HD. Sett i forhold til antall fødte valper i 2012 (32 stk), er dette meget gledelig lesning.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Dette har vi ingen statistikk på i skrivende stund, men vi har inntrykk av at det er lite problemer.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

NMLK fortsetter å ha fokus på helsen, bibeholde lav HD-prosent, avle på friske dyr og utelukke avl på individer som har arvelig betinget sykdommer. Vi velger rett og slett å prioritere helse på topp. Grunnen til det er at Kleineren står i fare for å få en alt for smal avlsbase

Med den lille populasjonen vi har, vil det nesten være umulig å holde innavlsøkningen på et akseptabelt nivå. Før eller siden vil det dukke opp recessive defektgener i dobbel dose, og da får vi et problem. Under et forsøk på å avle oss ut av dette problemet er vi nødt til å jobbe med en enda mindre populasjon, med økt fare for ytterligere økt innavl og nye problemer.

Dette er en trussel vi mener det er svært viktig å ta på alvor, og prøve å gjøre noe med! Hvis vi lukker øynene for dette problemet, kan vi i verste fall plutselig skape et problem det kan bli for sent å gjøre noe med. Ideelt sett bør vi avle på den beste halvparten av populasjonen, og på det mangler vi en god del.

Kortsiktige mål:

- avle på den beste halvparten av populasjonen
- opplæring av eiere/oppdrettere slik at det blir beviste sitt ansvar, og ikke avler på dyr med for eksempel entropion, ektropion, AD, HD, lavt stoffskifte, epilepsi, arvelige øyesykdommer og individ med dårlig reproduksjon.

Langsiktige mål:

- Dele avlspopulasjon med de nordiske landene for å unngå at en plutselig får dominerende sykdommer i rasen vår.
- Fortsatt full fokus på å avle på friske hunder med godt eksteriør.

Prioritering og strategi for å nå målene

Målene nås gjennom tettere samarbeid med utlandet, samt full fokus på framgang i avl med tanke på helse også.

Mentalitet og bruksegenskaper

Jaktegenskaper: Jaktegenskapene registreres hos de hundene som stilles på fuglehundprøver. Her bedømmer utdannede dommere hundens egenskaper ut i fra en instruks som skal sikre at alle stående fuglehunder vurderes etter de samme kriterier.

Bedømmelsen registreres av dommeren i et jaktprøveskjema, og følgende egenskaper gis en tallkarakter fra 1-6. Jaktlyst, Fart, Stil, Selvstendighet, Søksbredde, Reviering og Samarbeid. Tallet 6 er beste karakter, med unntak av søksbredde, reviering og samarbeid hvor 4 er mest ønskelig.

Resultatene registreres hos NKK, og gjennom Dogweb kan klubber og medlemmer utnytte dataene. En gjenpart av kritikken sendes også avlsrådene for respektive rase.

På grunnlag av dette utarbeider vi statistikker og tabeller som viser utviklingen av de forskjellige egenskapene.

Dette er det viktigste materialet avlsrådet har for å følge utviklingen av jaktegenskapene til Kleineren, og erfaringsmessig er dette arvelige egenskaper som ved rett seleksjon kan gi avlsmessig fremgang.

Jaktlyst: Høy jaktlyst er avgjørende for en vel fungerende fuglehund. Dette sikrer et søk med god intensitet over et lengre tidsrom. For våre Norske forhold, med generelt lav vilt-tetthet og variert terreng, vil ikke en hund med liten jaktlyst fungere tilfredsstillende. En del Kleinere har et betydelig byttebegjær, og er svært vanskelige å få rolig i fuglesituasjoner. Denne egenskapen viser ingen korrelasjon med jaktlyst, da hunder med stort viltbegjær ikke trenger å ha høy jaktlyst og bra søksformat. Sterkt byttebegjær gjør dressuren vanskeligere, og det er vanskelig å avgjøre om hvor mye som skyldes arv eller manglende dressur.

Sett i forhold til jaktlyst hos andre fuglehundraser, viser jaktprøvestatistikker at Kleineren nok ligger en del lavere her.

I følge Avkomstgranskningen er omlag 85 % av eierne meget godt eller godt fornøyd med hundens jaktegenskaper i forhold til forventningene til rasen. Flest kunne ønske seg bedre søksegenskaper i form av jaktlyst, fart og format, dernest ønskes at hunden kunne holde standen lenger og vise ro i oppflukt. Dette gjenspeiles også av statistikker over jaktlyst sammenlignet med andre raser. Jaktlyst er med den erfaringen vi har fra andre raser, en egenskap som ved korrekt seleksjon kan gi avlsfremgang.

Fart og stil: Egenskapene fart og stil viser sterk korrelasjon til jaktlyst, dvs at høye verdier for jaktlyst nesten alltid etterfølges av høye verdier for fart og stil. Vi velger derfor avlsmessig å behandle disse under jaktlyst, og forholder oss til jaktlyst som en egenskap som beskriver disse 3 samlet.

Selvstendighet: Denne egenskapen beskriver i hvilken grad hundene arbeider uavhengig av makker på høyfjell og lavlandsprøver, eller har tendens til å henge eller kontrollere. 6 er beste karakter for denne egenskapen, som gjennom det siste 10-året har vist en fin fremgang.

Søksbredde, reviering og samarbeid: Disse egenskapene gis poeng fra 1-6, og 4 er det optimale for hver egenskap. F.eks vil 6 i søksbredde beskrive en hund med for vidt søk, og 6 i reviering beskriver en hund som går for åpne slag og legger igjen mye terreng som ikke er avsøkt.

Ut i fra statistikkene har nok Kleinerene en del å gå på når det gjelder søksformatet. Kleineren er holdt for å være en hund med et mindre søk en de britiske raser, som jakter i alle terrengetyper med god kontakt med sin fører. Men den bør forventes å kunne vise et jaktbart søk på alle prøvetyper. Utviklingen siste 10 år har egentlig ikke vist særlig fremgang. Situasjonen er noe den samme for reviering.

For samarbeid er snittet bedre, og viser at kleineren samarbeider godt med sin fører. Den har ingen tendens til å bli egenrådig.

Viltfinnerevne: Ut i fra prøvekritikkene kan man danne seg et bilde av hundens evne til å komme i kontakt med fugl. Dommeren registrerer hundens antall støkk eller stand, samt makkers antall støkk eller stand. Hvorvidt disse registreringene foreløpig har noen avlsmessig nytte er tvilsomt, da det er kun et veldig lite antall hunder som har flere prøvestarter med fuglekontakt.

Fuglebehandling: Hundenes evne til å reise fuglene kontrollert, uten nøling, er i jaktprøveskjemaet forsøkt beskrevet ved at utførelsen er inndelt i fire grader fra ”nekter” til ”djerv”. Presisjon er inndelt i tre kategorier.

Det samme problemet som for viltfinnerindeks har vi også her, men siden dette materialet kun omfatter hunder som får godskrevet en stand, blir tallmaterialet svært lite

Apportegenskapene: På lik linje med jaktprøvene mottar avlsrådet også kritikkskjema fra apportprøver. Det blir utarbeidet statistikker på grunnlag av disse.

Det er stor interesse for denne prøveformen blant NMLK's medlemmer. Klubben har fått nye dommere og instruktører, og det blir kjørt kurs av disse, organisert som treningssamling med påfølgende prøve. Foregående sesong ble det også tatt initiativ til regelmessige treninger av distrikts kontakter og instruktører i sentrale deler av Sør-Norge. Da det er i denne landsdelen disse prøvene hovedsakelig avholdes, er naturlig nok aktiviteten størst her blant NMLK's medlemmer. Ut i fra prøvekritikker og aktivitetsnivå, ser det ut til at apportegenskapene til KLM er gode, og at denne egenskapen videreføres gjennom det høye aktivitetsnivået.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Når det gjelder gemytt er målet uten tvil å aggresive, redde eller utilgjengelige hunder er uakseptable og skal ikke brukes i avl. Pipete og stressa hunder ikke er ønskelig.

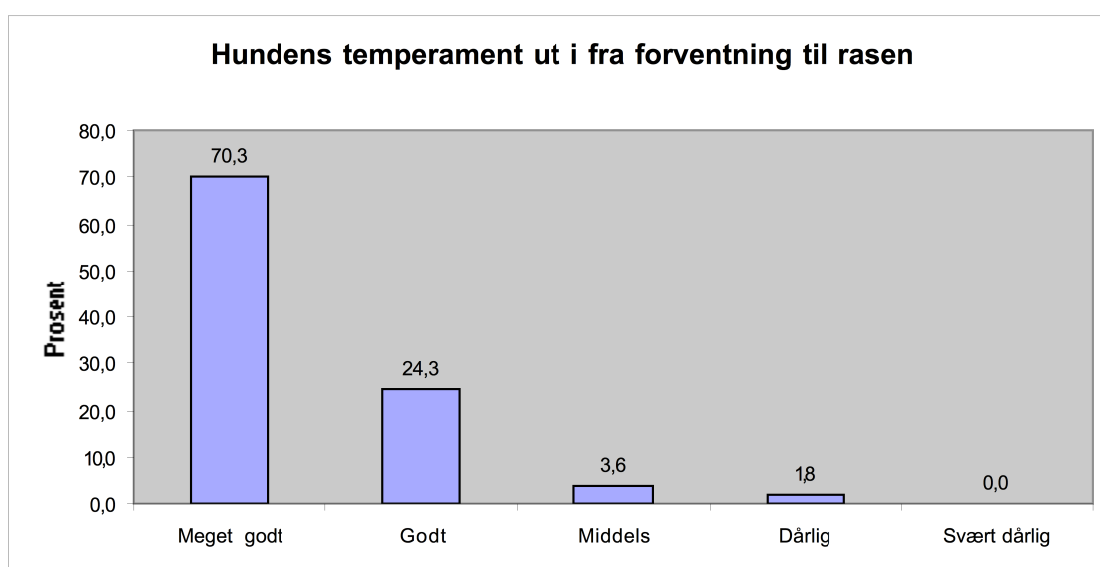
Prioritering og strategi for å nå målene

Vi fortsetter som vi gjør nå. Kleiner Münsterländer gjør det bra i Norge om dagen, og vi er fornøyde med resultatene vi får, men vi kan alltid bli bedre.

Atferd

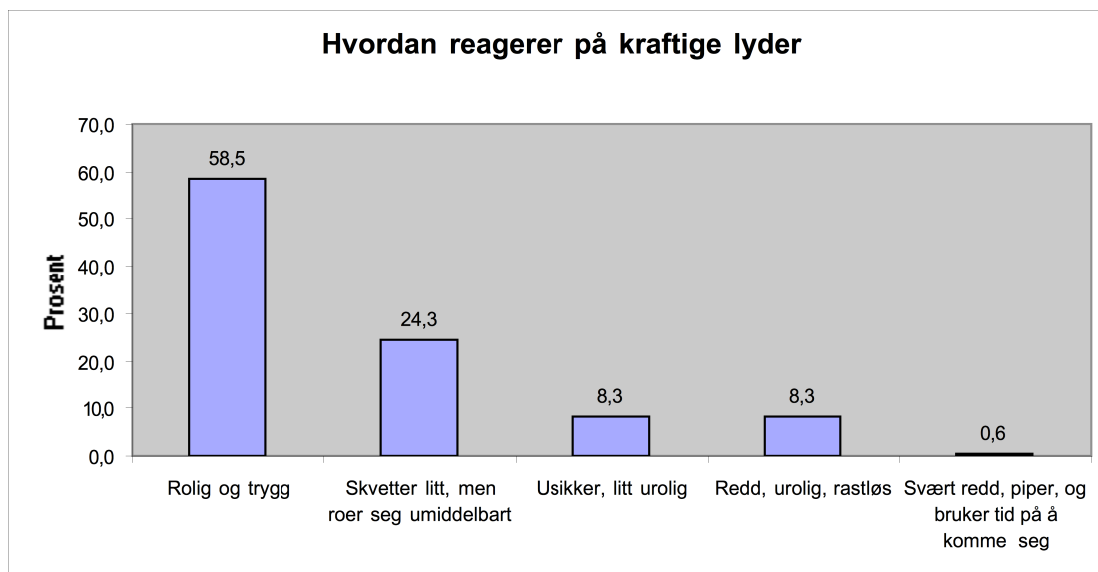
Atferdsproblemer

Kleineren skal være en stabil og nervesterk hund, og avvik fra dette regnes som diskvalifiserende feil på utstilling. Hunder som ikke har et rasetypisk temperament og gemytt skal ikke benyttes i avl.

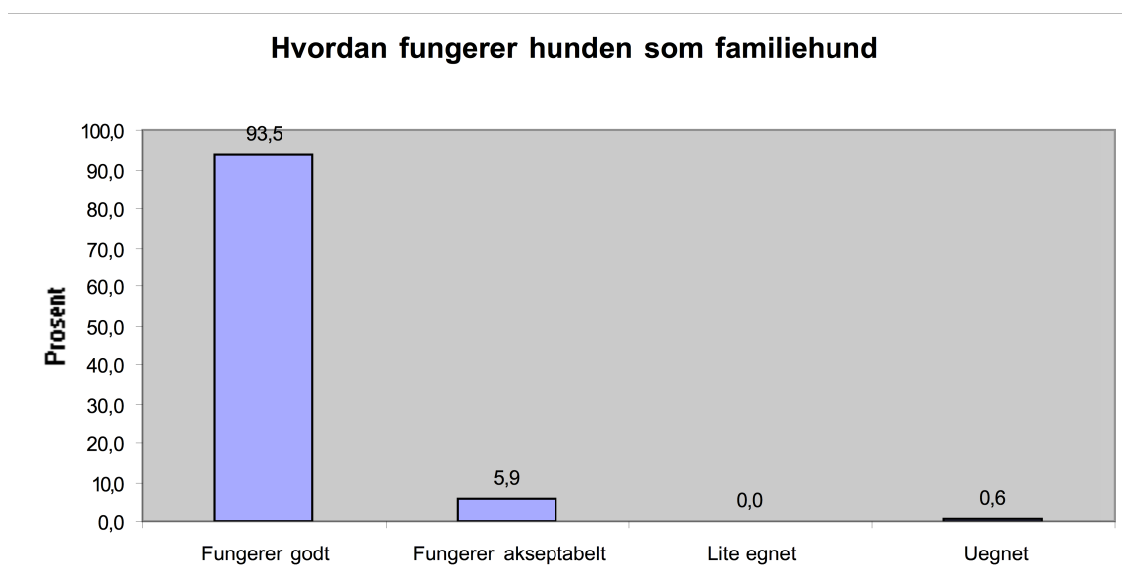

Atferd og gemytt ser ut i fra avkomstranskningen til å være meget bra, og 95 % oppgir at hundens temperament er meget godt eller godt i forhold til forventningene til rasen.

De få hundene som viser aggressivitet overfor andre hunder, er hanner overfor andre hanner. 4 av hannhundene er avlivet pga atferdsproblemer. En av disse pga aggressivitet mot mennesker, de øvrige pga aggressivitet mot andre hannhunder.

Generelt ser Kleineren ut til å fungere godt i det daglige livet, og de som eier den er fornøyd med gemyttet. En del hunder reagerer på kraftige lyder, men på jakt er det svært få hunder som bryr seg om skudd. Se jaktegenskaper.

Prioritering og strategi for å nå målene

Målene nås gjennom tettere samarbeid med utlandet, samt full fokus på framgang i avl med tanke på helse.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

«Eksteriørmessig kan kort nevnes at avlsrådet i 2005 mottok 124 Utstillingskritikker. Av disse fikk 80 hunder premiegrad 1 AK/AUK/JK eller bedre. Dette tilsvarer 64,5 % av hundene (68,1 % i 2004). 36 hunder fikk premiegraden 2 AK/AUK/JK. Dette tilsvarer 29 % av de stilte hundene (28,9 % i 2004).

Slår en sammen de individene som fikk 2 AK/AUK/JK eller bedre utgjør dette hele 93,5 % av de hundene som ble stilt i 2005.

På grunnlag av dette, og lignende tall fra tidligere år, må man kunne anta at KLML pr dato holder et meget bra eksteriørt nivå».

Dette avsnittet er tatt ut i fra vår avlsplan som gjelder fra 2007-2017.

Basert på utstillingsresultater oppfyller hundene gjeldene rasestandard bra.

Det er noen ting en kan forbedre eksteriørmessig. Disse er:

- Krysset
- Lenden
- Knappe vinkler foran og bak

Vedrørende overdrevne eksteriørtrekk ser vi det ikke som noe risiko. Rasen står ikke oppført i BSI.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Vi må prøve å få fler av münstereiere til å stille på utstilling. Det er veldig få individer som stiller på utstilling i dag. Mye av dette skylder nok uvitenhet av hva utstilling egentlig er for. Mange synes nok dette er for typiske «showdogs» og mener at det er unødvendig.

Prioritering og strategi for å nå målene

Avlsrådet har systematiske registreringer for eksteriør gjennom utstillingssystemet. Da status for denne egenskapen, i følge disse registreringene, er svært god, velger vi å ikke selekttere strengere for denne egenskapen for øyeblikket. Også her er begrunnelsen at vi ønsker størst mulig avlsbredde.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

For å kunne drive et effektivt avlsarbeid er man avhengig av objektive målbare data som er samlet inn gjennom systematisk registrering. Registreringene må være gjentakbare, dvs at for eksempel to eksteriørdommere dømmer samme hund likt, og at samme dommer, dømmer

samme hund likt på to forskjellige tidspunkt (uten at hunden har forandret eksteriør vesentlig). Stor grad av gjentakbarhet gir genotyperegistreringer av høy kvalitet, og gode muligheter for avlsmessig fremgang. For eksteriør og jaktprøvebedømming er nok dette en utfordring også i fremtiden. Konferanser hvor dommere og avlsråd kommer sammen og ”kalibrerer” seg opp mot rasestandarder og jaktprøvekriterier er svært viktig for kvaliteten på registreringene, og bør avholdes med jevne mellomrom.

For å få avlsmessig fremgang for en egenskap, er det en forutsetning at denne er arvelig på den måten den registreres. Dette er viktig å vite før en begynner et omfattende registreringsarbeid.

I hundeavl er det i hovedsak to avlsopplegg som benyttes i dag. Masseseleksjon er et opplegg hvor vi bruker informasjon om hundens egne egenskaper, mens indekseleksjon også legger vekt på slektningers (foreldre, avkom, søsken) egenskaper. For egenskaper med høy arvbarhet kan masseseleksjon være godt nok, mens egenskaper med lav arvbarhet vil gi best avlsfremgang ved bruk av indekseleksjon.

Ideelt bør den genetisk beste halvparten av populasjonen benyttes i avl, for å få økt fremgang for de egenskapene man ønsker, samtidig som den genetiske variasjonen opprettholdes.

For å øke den avlsmessige fremgangen, er det oftest mest hensiktsmessig å konsentrere seg om en eller få egenskaper i løpet av en periode. Har disse høy arvbarhet for registreringsmetoden, samtidig som de genetisk beste dyrene benyttes i avl, vil en forvente å kunne oppnå en merkbar fremgang i løpet av forholdsvis kort tid. Grunnen til at enkeltegenskaper blir prioritert, kan være at det er disse egenskapene avlsrådet mener det er viktigst å gjøre noe med for å gjøre kleineren til en bedre hund, og at andre egenskaper mangler eller har for dårlige registreringer eller usikker arvbarhetsstatus. Kan hende vil disse egenskapene bli prioritert senere, når registreringsarbeid er satt i verk, arvbarhet beregnet og avlsopplegg klart.

På bakgrunn av vår rases status, ser avlsrådet for seg følgende prioritering av egenskaper i kommende periode:

- Helse
- Jaktegenskaper
- Gemytt
- Eksteriør

Plan for videre arbeid i klubben

Vi i NMLK fortsetter med jobben vi gjør. Vi ønsker oss fler avlsdyr, spesielt hannhunder, slik at vi ikke trenger å hente avlsmateriale fra utlandet. Pr. dags dato, har vi for lite utvalg i Norge, og må innhente utenlandske hannhunder. Vi prøver også og parre hunder av forskjellige fargevarianter, da vi plutselig kan komme opp i en situasjon da vi står med kun en fargevariant igjen. Vi har sett at det har forekommet helt brune kleinere, og dette er diskvalifiserende i forhold til standarden vår.

